

PRAKSISOVERSIGT · MENNESKERETTIGHEDER

Praksisoversigt over tortur (straffeloven § 157 a)

Strafskærpelsesreglen fra 2008 – dens fortolkning, dens fravær af praksis og dens ophævelse pr. 1. januar 2025

Version 2 Opdateret 16. jul. 2026 3 afgørelser · 1910-2021

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Straffelovens § 157 a var fra 2008 til udgangen af 2024 dansk rets eneste bestemmelse, der udtrykkeligt anvendte ordet »tortur« om handlinger uden for væbnet konflikt. Bestemmelsen var bevidst konstrueret som en ren strafudmålingsregel – ikke som en selvstændig forbrydelse – fordi Straffelovrådet i betænkning nr. 1494/2008 fandt, at torturhandling allerede var strafbare efter straffelovens almindelige bestemmelser, og at en selvstændig kriminalisering ville støde mod legalitetsprincippet og straffelovens systematik. Der findes ingen offentliggjort dansk retspraksis, hvor § 157 a er anvendt, og bestemmelsen blev ophævet med virkning fra 1. januar 2025 ved lov nr. 1674 af 30. december 2024, hvor tortur i stedet blev selvstændigt kriminaliseret i det nye kapitel 13 a som § 118 l med en strafferamme på fængsel indtil 12 år. Denne oversigt kortlægger derfor bestemmelsens doktrinære indhold, dens strukturelle svagheder og de retskilder, der faktisk styrede området – forarbejder, cirkulærer og rigsadvokatmeddelelser – snarere end en domspraksis, der aldrig opstod.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** § 157 a var ikke en straffebestemmelse, men en strafudmålingsregel: gerningsmanden blev tiltalt og dømt efter straffelovens almindelige bestemmelser (vold, tvang, frihedsberøvelse, trusler, voldtægt, drab), og tortur indgik alene som skærpende omstændighed inden for den strafferamme, den underliggende bestemmelse hjemlede.
- 02** Bestemmelsen hævdede ikke strafmaksimum – en torturhandling kunne derfor aldrig straffes hårdere, end den underliggende forbrydelses strafferamme tillod.
- 03** Torturbegrebet i § 157 a, stk. 2, krævede kumulativt: (1) en handling begået i udøvelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, (2) tilføjelse af skade på legeme eller helbred eller stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse, og (3) et af tre udtømmende opregnede formål.
- 04** Formålskravet i § 157 a, stk. 2, nr. 3, var en LUKKET opregning af diskriminationsgrunde, hvor FN's torturkonvention art. 1, stk. 1, bruger den åbne formulering »af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling«.
- 05** § 157 a var på ét punkt bredere end torturkonventionen: »skade på legeme eller helbred« udløste bestemmelsen uden krav om, at smerten var »stærk«.

- 06** § 157 a indeholdt – i modsætning til torturkonventionens art. 1 og den nuværende § 118 l – ingen selvstændig alternativ om samtykke eller indvilligelse; tilfælde, hvor en offentligt ansat opfordrede til eller accepterede, at en privatperson udøvede torturen, måtte konstrueres over straffelovens almindelige medvirkensregel i § 23.
- 07** § 157 b udvidede anvendelsesområdet for straffelovens §§ 145-157 om forbrydelser i offentlig tjeneste til udenlandsk og international offentlig tjeneste – men KUN når handlingen var omfattet af § 157 a. Uden en torturkvalifikation var udenlandske embedsmænd ikke omfattet af kapitel 16.
- 08** § 93 b, stk. 1, knyttede uforældelighed til strafudmålingsreglen: en ellers forældelig forbrydelse (fx simpel vold efter § 244) blev uforældelig, alene fordi den var begået ved tortur.
- 09** Militær straffelovs § 27 a var en ordret parallel til § 157 a, fordi § 157 a kun gjaldt overtrædelser af »denne lov«, dvs. straffeloven – og § 10 a var den tilsvarende uforældelighedsregel.
- 10** Danmark er ikke folkeretligt forpligtet til at kriminalisere tortur særskilt; torturkonventionens art. 4 kræver alene, at torturhandlinger er strafbare med passende straf, og overlader gennemførelsesmåden til staterne.
- 11** FN's Komité mod Tortur anbefalede gentagne gange en særskilt kriminalisering; regeringen og Straffelovrådet afviste dette i 2008, men anbefalingen blev fulgt i 2024.
- 12** § 157 a og § 157 b blev ophævet med virkning fra 1. januar 2025, og tortur blev selvstændigt kriminaliseret i § 118 l med en strafferamme på fængsel indtil 12 år.
- 13** § 118 l retter tre af § 157 a's afgrænsningsproblemer: den omfatter personer, der udøver »en funktion, der svarer til eller kan ligestilles hermed«, den indeholder et udtrykkeligt samtykke-/indvilligelsesalternativ, og dens formålsskrav er åbent formuleret med en opsamlingsbestemmelse i nr. 4.
- 14** Uforældeligheden er flyttet med: § 93 b, stk. 1, blev nyaffattet, så forældelse ikke indtræder for lovovertrædelser omfattet af kapitel 13 a, og overgangsreglen i ophævelseslovens § 6, stk. 2, lader den nye affattelse gælde også for handlinger begået før 1. januar 2025, medmindre forældelse allerede var indtrådt.
- 15** Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om sager mod offentligt ansatte beskriver i sin version af 8. maj 2026 fortsat § 157 a og § 93 b som gældende ret – en henvisning, der efter ophævelsen ikke kan lægges til grund.
- 16** Sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 16 (§§ 144-157 b) skal forelægges statsadvokaten inden afgørelse af tiltalespørgsmålet.

§ 1 § 157 a's ordlyd, konstruktion og placering i straffelovens kapitel 16

Strafskærpesesreglen om tortur blev indsat i straffelovens kapitel 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv ved [lov nr. 494 af 17. juni 2008](#) om ændring af straffeloven og militær straffelov (Strafskærpelse for tortur). Lovens § 1 indsatte to nye bestemmelser efter [§ 157](#) og én ny bestemmelse efter [§ 93 a](#).

[Straffelovens § 157 a](#) havde indtil ophævelsen følgende ordlyd, her citeret efter den sidste version, hvori den fandtes, LBK nr. 1145 af 5. november 2024:

§ 157 a. Ved fastsættelse af straf for en overtrædelse af denne lov skal det indgå som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået ved tortur.

Stk. 2. Overtrædelsen anses for begået ved tortur, hvis den er begået i udøvelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv ved at tilføje en anden person skade på legeme eller helbred eller stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse

- 1. for at skaffe oplysninger eller en tilståelse fra nogen,*
- 2. for at afstraffe, skræmme eller tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget eller*
- 3. på grund af den pågældendes politiske overbevisning, køn, race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.*

Tre konstruktionstræk er afgørende for forståelsen af bestemmelsen – og for, hvorfor den aldrig blev synlig i retspraksis:

- **Den var ikke en gerningsbeskrivelse.** § 157 a indeholdt ingen selvstændig strafferamme og kriminaliserede intet, der ikke i forvejen var strafbart. Den anviste alene, hvordan straffen skulle udmåles for en overtrædelse af en anden bestemmelse i straffeloven.
- **Den gjaldt kun »denne lov«.** Anvendelsesområdet var begrænset til overtrædelser af straffeloven. Særlovgivningen faldt uden for, og for militært personel var det nødvendigt at indsætte en ordret parallel i [militær straffelovs § 27 a](#).
- **Den var en del af en pakke på fem bestemmelser,** der kun gav mening samlet.

Bestemmelse	Funktion	Indsat ved	Ophævet/ændret
Straffeloven § 157 a	Strafudmålingsregel + torturdefinition	Lov nr. 494/2008	Ophævet 1. jan. 2025
Straffeloven § 157 b	Udvider §§ 145-157 til udenlandsk/international tjeneste, når § 157 a er opfyldt	Lov nr. 494/2008	Ophævet 1. jan. 2025
Straffeloven § 93 b	Uforældelighed for forhold omfattet af § 157 a	Lov nr. 494/2008	Nyaffattet 1. jan. 2025
Militær straffelov § 27 a	Parallel strafudmålingsregel	Lov nr. 494/2008	Ophævet 1. jan. 2025
Militær straffelov § 10 a	Uforældelighed for forhold omfattet af § 27 a	Lov nr. 494/2008	Ophævet 1. jan. 2025

Som strafudmålingsregel supplerede § 157 a den almindelige skærpesesgrund i [straffelovens § 81, nr. 8](#), hvorefter det i almindelighed indgår som skærpende omstændighed, at gerningen er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling.

LOV

[Militær straffelov § 10a](#)
[Militær straffelov § 27a](#)
[Straffeloven § 81](#)
[Straffeloven § 93b](#)
[Straffeloven § 157a, stk. 1, 2](#)
[Straffeloven § 157b](#)
[Straffeloven § 157](#)

Straffelovrådets valg i 2008: straffeskærpelse frem for selvstændig kriminalisering

§ 2

Lovforslaget bag § 157 a byggede på **Straffelovrådets betænkning nr. 1494/2008 om en torturbestemmelse i straffeloven**. De almindelige bemærkninger anfører allerede i indledningen den valgte linje:

FN's Komité mod Tortur har ved flere lejligheder anbefalet, at der i straffeloven indsættes en straffebestemmelse, der særskilt kriminaliserer tortur. Regeringen er imidlertid enig med Straffelovrådet i, at den foreslåede straffeskærpselsesregel vil være en reelt bedre løsning og i bedre overensstemmelse med almindelige lovgivningsprincipper.

Udgangspunktet var, at der ikke bestod nogen folkeretlig pligt til en selvstændig kriminalisering. Torturkonventionens art. 4, stk. 1, forpligter alene staterne til at sikre, at enhver torturhandling er strafbar, og art. 4, stk. 2, til at fastsætte passende straf under hensyn til handlingernes alvorlige natur. Forarbejderne konkluderer:

Forpligtelsen til at kriminalisere tortur betyder således ikke, at deltagerstaterne nødvendigvis skal indføre en selvstændig bestemmelse i straffelovgivningen, som kriminaliserer tortur.

Straffelovrådet anførte fire hovedindvendinger mod en egentlig torturbestemmelse:

- **Legalitetsprincippet.** Torturkonventionens definition blev betegnet som »kompliceret« og indeholdende »en række begreber, hvis nærmere indhold er uklart« – navnlig hvad der ligger i stærk fysisk eller mental smerte og i, at handlingen sker »af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling«. Rådet fremhævede, at [straffelovens § 1](#) og [EMRK artikel 7](#) kræver høj præcision.
- **Uens folkeretlige torturbegreber.** Torturkonventionen og Den Internationale Straffedomstols statut definerer tortur forskelligt, og en samlet bestemmelse ville vanskeligt kunne rumme begge.
- **Strafferammeproblemet.** Tortur spænder fra trusler til drab. En samlet strafferamme måtte gå til livstid for at rumme de groveste tilfælde, hvilket ville være »for vid og uden rimelig sammenhæng med strafværdigheden« i de mindre grove.
- **Dobbeltkriminalisering.** Torturhandlinger var allerede strafbare, og »dobbeltkriminalisering bør undgås«.

Heroverfor stod de hensyn, der talte for en markering: at tortur er en særegen forbrydelse, hvor alvorlige krænkelse kombineres med et særligt forkasteligt formål, at ofrene typisk er i gerningsmandens varetægt, og at forholdet rummer et element af misbrug af offentligt embede. Løsningen blev en mellemvej: gerningsmanden skulle fortsat tiltales efter de almindelige bestemmelser, men med torturkvalifikationen skrevet ind i tiltalen. Forarbejderne giver de illustrative eksempler »vold af særlig farlig karakter begået ved anvendelse af tortur« og »frihedsberøvelse ved anvendelse af tortur«.

Denne konstruktion havde en indbygget synlighedsambition – den skulle netop gøre det »lettere at registrere eventuelle torturhandlinger«. Som afsnittet om domspraksis nedenfor viser, blev denne ambition ikke indfriet.

LOV[Straffeloven § 1](#)[Straffeloven § 157a](#)

Torturbegrebets fire betingelser og § 157 a's afvigelser fra torturkonventionen

FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, som Danmark ratificerede i 1987, definerer tortur i art. 1, stk. 1:

I denne konvention betyder udtrykket 'tortur' enhver handling, ved hvilken stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller mental, bevidst påføres en person med det formål at fremskaffe oplysninger eller en tilståelse fra denne eller en tredjemand, at straffe ham for en handling, som han selv eller en tredjemand har begået eller mistænkes for at have begået, eller at skræmme eller lægge tvang på ham eller en tredjemand, eller af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling, når en sådan smerte eller lidelse påføres af eller på opfordring af en offentlig ansat eller en anden person, der virker i embeds medfør, eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse. Smerte eller lidelse, der alene er en naturlig eller tilfældig følge eller del af lovlige sanktioner, er ikke omfattet.

Forarbejderne udleder heraf fire kumulative betingelser: (1) påførelse af stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse, (2) bevidst påførelse, (3) et af visse bestemte formål, og (4) at handlingen er begået af eller på opfordring af en offentligt ansat eller anden person i embeds medfør, eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse.

§ 157 a, stk. 2, blev udformet »i lyset af« denne definition – men var ikke identisk med den. De doktrinært væsentlige afvigelser var:

Element	Torturkonventionen art. 1, stk. 1	§ 157 a, stk. 2	§ 118 I (fra 2025)
Krænkelssens intensitet	»stærk smerte eller lidelse«	»skade på legeme eller helbred eller stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse« – bredere	»stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse«
Diskriminationsformål	Åbent: »af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling«	Lukket opregning: politisk overbevisning, køn, race, hudfarve, national/etnisk oprindelse, tro, seksuel orientering	Åbent: »enhver form for forskelsbehandling, herunder ...«
Opsamlingsformål	–	Ingen	§ 118 I, nr. 4 : »formål af lignende karakter«
Samtykke/indvilligelse	Selvstændigt alternativ	Ikke nævnt – måtte gå over medvirken	Udtrykkeligt alternativ
Personkreds	Offentligt ansat eller anden i embeds medfør	I udøvelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv	Tillige »en funktion, der svarer til eller kan ligestilles hermed«

At § 157 a på intensitetssiden var **bredere** end konventionen – fordi »skade på legeme eller helbred« ikke krævede, at smerten var stærk – er et sjældent overset punkt. Omvendt var formålsskravets nr. 3 **snævrere**, idet en torturhandling begået på grund af fx handicap eller social status ikke uden videre lod sig indpasse i den udtømmende opregning. Netop dette hul blev lukket i [§ 118 I, nr. 3](#), der udtrykkeligt nævner handicap, social status, kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika og desuden er åbent formuleret.

Forarbejderne præciserer, hvad der lå i sontringen mellem fysisk og psykisk: ordet »fysisk« henviser til smerte forbundet med indgreb i den legemlige tilstand, mens »psykisk« sigter til smerte, der følger af fx isolation, anbringelse i mørke, langvarig afhøring, trusler eller oplysninger om nære pårørendes skæbne. Straffelovrådet nævnte to konkrete eksempler, der belyser grænsefladen: en **skinhenrettelse** ville være omfattet af [straffelovens](#)

§ 266 om trusler, og en fængselsfunktionær, der for at afstraffe en indsat meddeler denne, at hans barn er blevet dræbt, ville påføre stærk psykisk lidelse uden at ville tvinge den indsatte til noget – og dermed være strafbar efter § 147 eller § 150.

LOV

Straffeloven § 118L

Straffeloven § 147

Straffeloven § 150

Straffeloven § 157a, stk. 2

Straffeloven § 266

Kravet om handling udøvet i offentlig tjeneste eller hverv – og § 157 b's udvidelse af personkredsen

Det centrale kvalifikationskriterium i § 157 a, stk. 2, var, at overtrædelsen skulle være »begået i udøvelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv«. Kriteriet knyttede bestemmelsen til kapitel 16's grundstruktur, men rakte samtidig ud over den: hvor kapitel 16's øvrige bestemmelser efter deres ordlyd angår personer, der virker i (dansk) offentlig tjeneste eller hverv, omfattede § 157 a udtrykkeligt også udenlandske og internationale funktioner.

Denne asymmetri skabte et problem, som lovgiver måtte løse særskilt. De materielle embedsforbrydelser, som en torturhandling typisk ville blive henført under – § 146 om uretfærdighed ved sagens afgørelse, § 147 om ulovlige midler for at opnå tilståelse eller forklaring, § 148 om tilsidesættelse af lovbestemt fremgangsmåde, § 150 om misbrug af stilling til at tvinge nogen, og § 151 om tilskyndelse af underordnede – gjaldt ikke udenlandske eller internationale embedsmænd. Derfor blev § 157 b indsat samtidig med § 157 a:

§ 157 b. Bestemmelserne i §§ 145-157 gælder tilsvarende i udøvelse af udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, hvis handlingen er omfattet af § 157 a.

Bestemmelsens rækkevidde var altså **betinget**: § 157 b udvidede kun §§ 145-157 til udenlandske og internationale funktioner, når handlingen tillige opfyldte torturdefinitionen i § 157 a. En udenlandsk embedsmand, der misbrugte sin stilling uden at nå torturtærsklen, faldt uden for kapitel 16. Lovgivers eget formål med § 157 b var, som det formuleres, at der »sikres ansvar for torturhandlinger begået i internationale funktioner«.

Hvad angår **straffemyndigheden** hvilede retsforfølgning af tortur begået i udlandet på straffelovens almindelige jurisdiktionsregler. Ud over § 7 om handlinger begået af personer med dansk tilknytning var § 8, nr. 5 den centrale hjemmel, hvorefter handlinger foretaget uden for den danske stat hører under dansk straffemyndighed, når »handlingens er omfattet af en international bestemmelse, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at have straffemyndighed«. Dette blev ændret ved reformen i 2024: § 8 a blev omformuleret fra en henvisning til handlinger omfattet af Den Internationale Straffedomstols statut til en direkte henvisning til §§ 118 c-118 j og § 118 l, så tortur nu udtrykkeligt er omfattet af den udvidede jurisdiktionsregel, når gerningsmanden på sigtelsestidspunktet har dansk tilknytning eller blot befinder sig her i landet.

LOV

Straffeloven § 7

Straffeloven § 8

Straffeloven § 8a

Straffeloven § 146

Straffeloven § 147

Straffeloven § 148

Straffeloven § 150

Straffeloven § 151

Straffeloven § 157b

Straffeloven § 157a, stk. 2

§ 5 Samtykke, tilskyndelse og indvilligelse fra offentlig myndighed – medvirkenskonstruktionen

Torturkonventionens art. 1, stk. 1, omfatter ikke blot smerte påført af en offentligt ansat, men også smerte påført på opfordring af eller med samtykke eller indvilligelse fra en sådan person. Dette dækker den klassiske situation, hvor myndigheden lader private – militser, medindsatte, informanter – udføre overgrebet.

§ 157 a, stk. 2, indeholdt intet tilsvarende alternativ. Definitionen krævede, at overtrædelsen var »begået i udøvelsen af« offentlig tjeneste eller hverv. Straffelovrådet vurderede imidlertid, at hullet var dækket af straffelovens almindelige regler, og forarbejderne er utvetydige på dette punkt:

Det er Straffelovrådets opfattelse, at straffelovens regler om forsøg (§ 21) og medvirken (§ 23) dækker de relevante forsøgs- og medvirkenshandlinger, og Straffelovrådet bemærker i den forbindelse, at de danske regler om forsøg og medvirken i international sammenligning er meget vidtgående.

Konstruktionen hvilede på tre led:

- **§ 23, stk. 1** omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd medvirker til gerningen, og skelner ikke mellem hovedmand og medvirkende. Forarbejderne fremhæver, at bestemmelsen betyder, at »en offentligt ansat, der foranlediger, at en ikke offentligt ansat begår en forbrydelse, kan straffes«.
- **§ 23, stk. 2** omfatter den, der medvirker til at krænke et særligt pligtforhold, men selv står uden for dette – og fanger dermed den private, der medvirker til en embedsmands overtrædelse af kapitel 16.
- **§ 151** rammer særskilt den, der tilskynder eller medvirker til, at en underordnet i offentlig tjeneste forbryder sig i tjenesten – og gør det »uden hensyn til om den underordnede kan straffes«. Forarbejderne understreger, at § 151 ikke udelukker ansvar efter den almindelige medvirkensregel.

Den svageste led var **ren indvilligelse** – den overordnede, der blot lader stå til. Her måtte ansvaret bæres af den almindelige lære om passiv medvirken, og der forelå ingen udtrykkelig lovhjemmel, der spejlede konventionens ordlyd. Netop dette er rettet i **§ 118 l**, der nu udtrykkeligt rammer den, »som opfordrer til, samtykker i eller på lignende måde indvilliger i, at en sådan smerte eller lidelse påføres af en tredjeperson«.

Forarbejderne behandler også den indirekte torturform, hvor smerten påføres én person gennem overgreb mod en anden – fx når en forælder presses til at give oplysninger ved en forbrydelse mod barnet. Straffelovrådet fandt, at sådanne handlinger kunne straffes »såvel med hensyn til den direkte berørte som med hensyn til den indirekte berørte«.

Endelig knyttede § 157 a an til de processuelle forbud i **retsplejelovens § 750**, hvorefter politiet ikke kan pålægge nogen at afgive forklaring og ikke må anvende tvang for at få nogen til at udtale sig, og **§ 752, stk. 3**, hvorefter løfter, urigtige foregivender eller trusler ikke må anvendes. Overtrædelse af disse regler kan efter omstændighederne straffes efter kapitel 16, navnlig § 147.

LOV

[Retsplejeloven § 750](#)

[Retsplejeloven § 752, stk. 3](#)

[Straffeloven § 21](#)

[Straffeloven § 23, stk. 1, 2](#)

[Straffeloven § 118 l](#)

[Straffeloven § 151](#)

§ 6 Uforældelighed: § 93 b's usædvanlige konstruktion

Samtidig med § 157 a indsatte [lov nr. 494 af 17. juni 2008](#) en ny [§ 93 b](#) i straffeloven, hvorefter forældelse ikke indtrådte for lovovertrædelser omfattet af § 157 a. Formålet var, som det fremgår af lovforarbejderne, at sikre, »at torturforbrydelser kan retsforfølges uanset forældelsesfrister«.

Konstruktionen var doktrinært bemærkelsesværdig. Forældelsesfristen beregnes efter [§ 93, stk. 1](#) ud fra den enkelte lovovertrædelses strafmaksimum – 2, 5, 10 eller 15 år. § 93 b brød med dette ved at knytte uforældelighed ikke til en strafferamme, men til en **strafudmålingsregel**. Konsekvensen var, at en i sig selv forældelig forbrydelse blev uforældelig alene som følge af torturkvalifikationen: simpel vold efter [§ 244](#) med en toårig strafferamme og dermed femårig forældelse blev uforældelig, hvis den var begået ved tortur.

Dette udfyldte et reelt hul. Forarbejderne redegør for, at [§ 93 a](#) allerede sikrede uforældelighed, når en lovovertrædelse er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken strafansvaret skal være uforældeligt – hvilket via art. 29 i Den Internationale Straffedomstols statut dækkede forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser. Men som forarbejderne bemærker:

Torturkonventionen indeholder derimod ikke bestemmelser om forældelse af strafansvaret for tortur, og spørgsmålet om, hvornår strafansvaret for tortur, der ikke er omfattet af Statutten for Den Internationale Straffedomstol, forældes, vil således skulle afgøres efter de almindelige forældelsesregler i straffeloven.

§ 93 b lukkede altså præcis den kategori, som torturkonventionen dækker, men statutten ikke gør: tortur uden for væbnet konflikt og uden for et omfattende eller systematisk angreb på civilbefolkningen. En tilsvarende regel blev indsat som [militær straffelovs § 10 a](#).

Ved reformen i 2024 blev § 93 b, stk. 1, nyaffattet, så uforældeligheden nu knytter sig til [kapitel 13 a](#). Forarbejderne til nyaffattelsen fastslår kontinuiteten:

Med forslaget videreføres den nugældende retstilstand, hvor folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser og tortur er uforældelige lovovertrædelser.

Overgangen er udtrykkeligt reguleret. Forarbejderne bemærker, at det med ophævelseslovens § 6, stk. 2, foreslås, »at den nye affattelse af § 93 b, stk. 1, også finder anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden«. For enkelte forbrydelser indebar nyaffattelsen en reel udvidelse – fx angreb på kulturværdier, der ikke tillige er krigsforbrydelser efter statutens art. 8.

Bemærk, at § 93 b i sin nuværende affattelse tillige indeholder et stk. 2 om uforældelighed for seksualforbrydelser mod personer under 18 år, indsat ved en ændringslov af 1. marts 2018. Det stykke har ingen sammenhæng med torturreguleringen.

LOV

[Militær straffelov § 10a](#)[Straffeloven § 93b, stk. 1, 2](#)[Straffeloven § 93, stk. 1](#)[Straffeloven § 93a](#)[Straffeloven § 244](#)

§ 7 Hvilke straffebestemmelser torturkvalifikationen kunne knyttes til

Fordi § 157 a ikke selv kriminaliserede noget, afhang dens praktiske betydning helt af, hvilken underliggende bestemmelse anklagemyndigheden valgte. Forarbejderne gennemgår systematisk de bestemmelser, der måtte anses for særligt relevante for torturhandlinger:

- **Forbrydelser mod liv og legeme (kapitel 25):** § 237 om drab (fængsel fra 5 år indtil på livstid) samt §§ 244-246 om vold og andre legemsangreb, der ved særdeles skærpende omstændigheder kan straffes med fængsel indtil 10 år. Hertil § 250 om hensættelse i hjælpeløs tilstand.
- **Forbrydelser mod den personlige frihed (kapitel 26):** § 260 om ulovlig tvang og § 261 om frihedsberøvelse, hvor stk. 2 hjemler fængsel indtil 12 år ved bl.a. langvarig frihedsberøvelse.
- **Freds- og ærekrænkelser (kapitel 27):** navnlig § 266 om trusler, der efter Straffelovrådets opfattelse ville omfatte skinhenrettelse.
- **Seksualforbrydelser:** § 216 om voldtægt, der ved særligt skærpende omstændigheder kan straffes med fængsel indtil 12 år.
- **Forbrydelser i offentlig tjeneste (kapitel 16):** §§ 146, 147, 148, 150 og 151.

Her bliver strafs-kær-pelses-reglens strukturelle svaghed synlig. § 157 a **hævede ikke strafferammen**. En torturhandling, der blev henført under § 147 om anvendelse af ulovlige midler for at opnå tilståelse, kunne uanset torturkvalifikationen maksimalt straffes med fængsel i 3 år; en henført under § 150 ligeledes 3 år; en henført under § 244 maksimalt 3 år efter den dagældende ramme. Torturkvalifikationen kunne alene flytte straffen op inden for det eksisterende spænd.

Det var netop dette forhold, Straffelovrådet fandt var en fordel – at »den konkrete forbrydelses karakter og grovhed afspejles på en mere hensigtsmæssig måde«. Ved reformen i 2024 vendte lovgiver vurderingen om og gav § 118 l en selvstændig strafferamme på fængsel indtil 12 år.

For militært personel supplerede den militære straffelov straffeloven. Generalauditørens meddelelse fremhæver som eksempler [militær straffelovs § 36, stk. 2](#) om brug af folkeretsstridige krigsmidler under væbnet konflikt (fængsel indtil på livstid) og § 27 om pligtforsømmelse, hvor straffen ved forsætlig overtrædelse under væbnet konflikt kan stige til fængsel i 3 år.

LOV

Militær straffelov § 27

Militær straffelov § 36, stk. 2

Straffeloven § 118 l

Straffeloven § 216

Straffeloven § 237

Straffeloven § 244

Straffeloven § 260

Straffeloven § 261, stk. 2

Straffeloven § 266

§ 8 Fraværet af offentliggjort domspraksis om § 157 a

Systematisk søgning i dansk offentliggjort retspraksis – Højesteret, landsretterne, byretterne, Rigsretten, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols danske sager og de forvaltningsretlige nævn – giver ingen afgørelse, hvor [straffelovens § 157 a](#) er anvendt som strafs-kær-pelses-grund. Bestemmelsen bestod i 16½ år uden at sætte sig et eneste offentliggjort spor.

Dette er i sig selv oversigtens hovedfund, og det er ikke en tilfældighed. Konstruktionen indebar, at torturkvalifikationen kun blev synlig, hvis anklagemyndigheden aktivt valgte at skrive den ind i tiltalen – og at intet resultat i strafudmålingen afhang af, om den blev det, ud over placeringen inden for en strafferamme, som den underliggende bestemmelse alligevel satte. Straffelovrådets udtrykkelige ambition om, at bestemmelsen ville gøre det »lettere at registrere eventuelle torturhandlinger« og »tydeligere, hvor mange straffesager der måtte vedrøre tortur«, blev dermed ikke indfriet. Det var netop denne erfaring, der bar reformen i 2024.

Den praksis, der findes om strafansvar for handlinger begået i udøvelsen af offentlig tjeneste – den personkreds, § 157 a hvilede på – ligger uden for kapitel 16 og angår ministeransvar. Den er kvantitativt yderst sparsom og illustrerer, hvor sjældent dansk ret overhovedet realiserer strafansvar for embedsudøvelse:

- I [SS-1/1995-DK](#) fandt Rigsretten fhv. justitsminister Erik Ninn-Hansen skyldig i forsætlig tilsidesættelse af ministerpligterne ved i syv måneder at fastholde en ulovlig berostillelse af tamilske familiesammenføringssager trods gentagne advarsler fra embedsværket. Rigsretten formulerede den generelle målestok for, hvornår embedsudøvelse krydser grænsen til det strafbare: der er »en glidende overgang mellem det blot kritisable og det strafbare«, og ved vurderingen må det tillægges betydning, om ministeren har forfulgt usaglige formål, forholdets tidsmæssige udstrækning, konsekvenserne for de berørte, om embedsmændene har varslet risikoen, og om ministeren har søgt at skjule administrationens virkelige karakter. Straffen blev fængsel i 4 måneder, betinget.
- I [SS-1/2021-DK](#) fandt Rigsretten med 25 stemmer mod 1 fhv. minister Inger Støjberg skyldig i forsætlig overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved at have »kortslettet« den lovpligtige procedure for individuel vurdering, partshøring og proportionalitetsafvejning i strid med EMRK artikel 8. Straffen blev fængsel i 60 dage. Sagen er relevant for torturreguleringen på ét principielt punkt: den viser, at strafansvar for embedsudøvelse i dansk ret realiseres gennem den underliggende pligtenorm og ikke gennem en særskilt kvalifikationsregel.
- I [SS-1/1910-DK](#) blev fhv. indenrigsminister Sigurd Berg idømt en bøde for tjenesteforsømmelse, mens fhv. konseilspræsident Jens Christian Christensen blev frifundet – en tidlig markering af, at beviskravet for strafbarhed forudsætter konkret viden og aktiv undladelse af en klar embedspligt.

Disse afgørelser er **ikke** § 157 a-sager og angår ikke tortur. De medtages, fordi de udgør den eneste offentliggjorte danske praksis om realiseret strafansvar for handlinger i offentlig tjeneste på ministerniveau, og fordi de illustrerer den vurderingsnorm, som en torturkvalifikation ville skulle have indlejret sig i. For praksis om forbuddet mod tortur og umenneskelig behandling i konkrete sager om bæltefiksering, afsoningsforhold, politivold og udlevering henvises til [praksisoversigten om EMRK artikel 3](#).

LOV	Ministeransvarlighedsloven § 5, stk. 1	Straffeloven § 157a
PRAKSIS	Rigsretten · Rigsretssag mod fhv. minister Inger Støjberg	13.12.2021
	Rigsretten · Rigsretssagen mod Erik Ninn-Hansen for ulovlig behandling af tamilske familiesammenføringssager	22.06.1995
	Rigsretten · Rigsretssag mod Jens Christian Christensen og Sigurd Berg for manglende tilsyn med Den sjællandske Bondestands Sparekasse	17.06.1910

Anklagemyndighedens og generalauditørens instrukser – og en fælde for den ukritiske læser

I fravær af domspraksis er de administrative forskrifter den vigtigste kilde til, hvordan § 157 a var tænkt anvendt.

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om sager mod offentligt ansatte placerer bestemmelsen i forhold til den almindelige skærpsesgrund:

Bestemmelsen i straffelovens § 81, nr. 8, suppleres af den særlige udmålingsregel i straffelovens § 157 a om tortur, hvorefter det ved fastsættelse af straf for en overtrædelse af straffeloven skal indgå som en skærpende

omstændighed, at overtrædelsen er begået ved tortur. Bestemmelsen indeholder endvidere en definition af tortur, der er udformet i lyset af definitionen i FN's torturkonvention. Efter straffelovens § 93 b, indtræder der ikke forældelse af strafansvaret for torturhandlinger omfattet af denne særlige straffeskærpselsesbestemmelse.

Her ligger en konkret fælde. Passagen står i [Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om sager mod offentligt ansatte, pkt. 5.1.1](#), hvis version er dateret 8. maj 2026 – mere end 16 måneder efter, at § 157 a blev ophævet, og efter at § 93 b, stk. 1, blev nyaffattet, så uforældeligheden knytter sig til kapitel 13 a og ikke længere til § 157 a. Afsnittet er altså ikke ajourført på dette punkt, og henvisningen kan ikke lægges til grund som gældende ret. Det er en påmindelse om, at rigsadvokatmeddelelser ikke automatisk følger lovændringer.

Forelæggelsespligten gælder uændret. [Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om forelæggelse og indberetning, pkt. 3.3.3](#), bestemmer, at politikredsen skal forelægge tiltaleespørgsmålet for statsadvokaten i sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv. (§§ 144-157 b). Enhver sag, hvor § 157 a kunne være påberåbt, var derfor undergivet obligatorisk forelæggelse. Hertil kommer, at nævningsager om straffelovens kapitel 12 og 13 efter [Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om statsadvokaternes udførelse af nævningsager](#) hører til de sagstyper, der undtagelsesvis bør føres af statsadvokaten selv – hvilket efter reformen også fanger de nye torturbestemmelser i kapitel 13 a.

På det militære område behandler [Generalauditørens meddelelse nr. 3/2018 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov, pkt. 4.5.6](#) straffeskærpselsen for tortur særskilt og gengiver § 27 a's ordlyd i sin helhed, ligesom [den tilsvarende vejledning](#) gør det. Begge citerer forarbejdernes to eksempler på, hvornår den militære straffeskærpselsesregel kunne blive relevant: en overtrædelse af § 36, stk. 2, hvor der i strid med artikel 13 i 3. Genève-konvention er påført en krigsfange stærk fysisk smerte for at skaffe oplysninger, og – uden for væbnet konflikt – en overtrædelse af § 27, hvor der påføres en person stærk fysisk smerte for at afstraffe vedkommende. Også disse forskrifter beskriver §§ 27 a og 10 a som gældende, selv om de blev ophævet pr. 1. januar 2025.

LOV

Militær straffelov § 27a

Militær straffelov § 36, stk. 2

Straffeloven § 81

Straffeloven § 93b, stk. 1

Straffeloven § 157a

§ 10 Ophævelsen pr. 1. januar 2025 og overgangen til § 118 l

Ved [lov nr. 1674 af 30. december 2024](#) om ændring af straffeloven, militær straffelov og retsplejeloven og om ophævelse af lov om straf for folkedrab og lov om beskyttelse af kulturværdier i tilfælde af væbnet konflikt (Visse internationale forbrydelser) blev hele 2008-konstruktionen afviklet med virkning fra 1. januar 2025. Lovens § 1 gennemførte følgende:

Nr.	Ændring
4	§ 8 a's jurisdiktionsregel omformuleres fra »handling af den pågældende art er omfattet af statuten for Den Internationale Straffedomstol« til »handlingen er omfattet af §§ 118 c-118 j eller 118 l«
5	§ 93 b, stk. 1, nyaffattes, så uforældelighed knytter sig til kapitel 13 a
6	Nyt kapitel 13 a »Visse internationale forbrydelser« indsættes efter kapitel 13
7	§§ 157 a og 157 b ophæves

Lovens § 2 ophævede tilsvarende [militær straffelovs §§ 10 a og 27 a](#). Forarbejderne begrundede dette direkte:

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 6, at der indsættes en materiel straffebestemmelse om tortur i straffeloven som § 118 l. Den foreslåede bestemmelse omfatter handlinger foretaget i udøvelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, herunder handlinger foretaget af militært personel. [...] Som en konsekvens heraf foreslås det, at militær straffelovs §§ 10 a og 27 a ophæves.

Den nye [§ 118 l](#) lyder:

For tortur straffes med fængsel indtil 12 år den, der virker i dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, eller som udøver en funktion, der svarer til eller kan ligestilles hermed, og som påfører en anden person stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse, eller som opfordrer til, samtykker i eller på lignende måde indvilliger i, at en sådan smerte eller lidelse påføres af en tredjeperson [...]

Tortur reguleres herefter ad tre spor i kapitel 13 a, afhængigt af konteksten:

- **Fritstående tortur** – uden krav om væbnet konflikt eller systematisk angreb – efter [§ 118 l](#), som er den bestemmelse, der udmønter FN's torturkonvention. Strafferammen er fængsel indtil 12 år.
- **Tortur som forbrydelse mod menneskeheden** efter [§ 118 d, nr. 6](#): at påføre »en person i vedkommendes varetægt eller kontrol stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse« som led i et omfattende eller systematisk angreb mod en civilbefolkning. Her kræves hverken offentlig tjeneste eller et bestemt formål.
- **Tortur som krigsforbrydelse** efter [§ 118 e, stk. 1, nr. 2, litra a](#), når handlingen sker i tilknytning til en væbnet konflikt mod en beskyttet person.

Selve grundtanken bag skiftet er formuleret i **betænkning nr. 1583/2024 om visse internationale forbrydelser**, hvor udvalget noterer, at det ifølge sit kommissorium skulle »udarbejde forslag til, hvordan en selvstændig kriminalisering af tortur mest hensigtsmæssigt kan indføres i dansk straffelovgivning«, og fremhæver, at torturkonventionens art. 1, stk. 1, adskiller sig fra de øvrige torturforbrydelser ved bl.a., at det ikke er et krav, at torturen finder sted i tilknytning til en væbnet konflikt. Betænkningen redegør også for, at Danmark ikke stod alene med den tidligere model – Tyskland kriminaliserer heller ikke tortur særskilt, men lader torturhandling indgå som element i folkeretsstraffeloven (Völkerstrafgesetzbuch).

For handlinger begået **før 1. januar 2025** gælder som udgangspunkt fortsat den dagældende retstilstand, dvs. tiltale efter de almindelige bestemmelser med [§ 157 a](#) som skærpsesgrund. Overgangsreglen i ophævelseslovens § 6, stk. 2, bestemmer dog, at den nye affattelse af [§ 93 b, stk. 1](#), også finder anvendelse på lovovertrædelser begået før ikrafttrædelsen, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler var indtrådt før ikrafttrædelsen. Lovgivers udtrykkelige forudsætning var kontinuitet i uforældeligheden for tortur.

LOV

[Militær straffelov § 27a](#)[Straffeloven § 8a](#)[Straffeloven § 93b, stk. 1](#)[Straffeloven § 118l](#)[Straffeloven § 118d](#)[Straffeloven § 118e, stk. 1](#)[Straffeloven § 157a](#)[Straffeloven § 157b](#)

Forholdet til FN's torturkonvention og ombudsmandens

§ 11 OPCAT-tilsyn

§ 157 a var Danmarks svar på et vedvarende folkeretligt pres. Forud for ratifikationen i 1987 vurderede Justitsministeriet, at dansk ret allerede opfyldte konventionen, og at det alene var nødvendigt at ændre straffelovens regler om straffemyndighed, jf. bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 130 (1986-87) og lov nr. 322 af 4. juni 1986. Denne grundvurdering blev fastholdt i 2008:

På den anførte baggrund er der efter Justitsministeriets opfattelse og som anført af Straffelovrådet ikke grundlag for at antage, at Danmark er folkeretligt forpligtet til at indføje Torturkonventionens definition af tortur i straffelovgivningen, eller at Danmark i øvrigt er folkeretligt forpligtet til at indsætte en torturbestemmelse i lovgivningen.

Det afgørende var efter forarbejderne, »om dansk lovgivning indeholder bestemmelser, som medfører en passende straf for handlinger, der i konventionens forstand har karakter af tortur, og ikke, om der i dansk lovgivning findes en særskilt bestemmelse, der kriminaliserer tortur«.

Spørgsmålet blev gentagne gange rejst politisk. I februar 2023 stillede et folketingsmedlem § 20-spørgsmål S 264 med formuleringen: »Er ministeren enig i, at Danmarks indsats mod krigsforbrydelser har en alvorlig mangel, i og med Danmark – i modsætning til stort set alle andre EU-lande – ikke direkte har kriminaliseret forbrydelser som tortur, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden i sin straffelov?«. Spørgsmålet blev besvaret mundtligt den 22. februar 2023, knap to år før ophævelsen af § 157 a.

Parallelt hermed har torturforbuddet i **praksis** været håndhævet ad forvaltningsretlig vej. [Inkorporeringslovens bilag 1, artikel 3](#) – EMRK artikel 3 – bestemmer, at ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Folketingets Ombudsmand beskriver selv forskellen i vægt mellem de to instrumenter:

Denne bestemmelse spiller i dansk praksis en større rolle. Det skyldes, at der til menneskerettighedskonventionen – som er inkorporeret i dansk ret – er knyttet en domstol (Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol), som i sin praksis har bidraget til den nærmere fastlæggelse af bl.a. udtrykket ”nedværdigende behandling”.

Ombudsmanden blev i oktober 2007 anmeldt til FN som Danmarks **nationale forebyggende mekanisme** efter den valgfri protokol til FN's torturkonvention (OPCAT), jf. bekendtgørelse nr. 38 af 27. oktober 2009, og varetager opgaven i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur. Det fremgår af [Ombudsmandens redegørelse 2024-14 om tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård, pkt. 2.1](#), at torturkonventionen forpligter staterne både til ikke at udøve eller acceptere tortur og til at **retsforfølge** personer, som bryder forbuddet.

Det er netop denne efterforskningsforpligtelse, der udgør bindeleddet til strafferetten. I [FOB 2016-52 om magtanvendelse i en arrest, pkt. 2.3](#), redegør ombudsmanden for, at torturkonventionens artikel 12-13 opstiller udtrykkelige regler om pligten til at undersøge påståede overtrædelser, og at en effektiv undersøgelse efter CPT's

standarder skal iværksættes, når der fremsættes troværdige oplysninger om mishandling af en frihedsberøvet – uanset om der er indgivet en formel klage. Undersøgelsen skal foretages af personer, der så vidt muligt er uafhængige, skal være grundig, og skal ske hurtigst muligt. Ombudsmanden fandt i sagen, at magtanvendelsen var utilstrækkeligt undersøgt.

Samme redegørelse markerer tærskelsondringen, som var afgørende for § 157 a's anvendelsesområde:

En uforholdsmæssig magtanvendelse over for en frihedsberøvet person vil altså kunne udgøre nedværdigende og/eller umenneskelig behandling (medmindre mishandlingen har været så alvorlig, at den karakteriseres som tortur).

I [FOB 2018-18 om tilsynsbesøg i Udrejsecenter Kærshovedgård, pkt. 6.2](#) og [FOB 2014-42 om Center Sandholm](#) redegør ombudsmanden nærmere for torturkonventionens artikel 16, stk. 1, der forpligter staterne til at forhindre handlinger, som indebærer grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling uden at udgøre tortur efter artikel 1 – når handlingerne er foretaget af eller på opfordring af en offentligt ansat eller anden person i embeds medfør, eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse. Ombudsmanden fandt i begge sager ikke grundlag for at anse de generelle forhold for konventionsstridige, men kunne ikke afvise, at den samlede virkning af begrænsningerne med tiden i konkrete tilfælde kunne føre til en krænkelse.

LOV

Inkorporeringsloven § bilag-1-article-3

Straffeloven § 157a

Sammenfatning: en bestemmelse, der blev afskaffet af sin egen

§ 12 tavshed

Straffelovens § 157 a er et lærestykke i, hvordan lovteknisk elegance kan koste retlig gennemslagskraft.

Straffelovrådets ræsonnement i 2008 var indre konsistent og hviler på argumenter, der stadig har vægt: torturhandlinger **var** strafbare i dansk ret; folkeretten krævede **ikke** en særskilt kriminalisering; torturkonventionens definition **er** upræcis målt mod legalitetsprincippet; og en samlet strafferamme fra trusler til drab **ville** have været uden rimelig sammenhæng med strafværdigheden i de mindre grove tilfælde. Løsningen – at bevare tiltalen efter de almindelige bestemmelser og lade torturkvalifikationen styre udmålingen – var teoretisk velbegrunderet.

Problemet var, at konstruktionen ikke gav nogen aktør et incitament til at bruge den. Bestemmelsen hævdede ikke strafmaksimum, skabte ingen ny gerningstype og udløste ingen selvstændig retsfølge ud over uforældeligheden i § 93 b. Resultatet blev en bestemmelse, der på 16½ år ikke satte ét offentliggjort spor i retspraksis – og dermed heller ikke leverede den registrerings- og synlighedsgevinst, der var et af hovedargumenterne for den.

De doktrinære svagheder, som fraværet af praksis aldrig fik lejlighed til at afprøve, kan opsummeres således:

- **Personkredsen** var bundet til handlinger begået »i udøvelsen af« offentlig tjeneste eller hverv og rummede ikke de facto-myndigheder, der udøver funktioner svarende hertil.
- **Samtykke og indvilligelse** – konventionens udtrykkelige alternativ – havde ingen selvstændig hjemmel og måtte konstrueres over [§ 23](#) og [§ 151](#).
- **Formålsskravets** diskriminationsled var en lukket opregning, hvor konventionen er åben.
- **§ 157 b's** udvidelse af kapitel 16 til udenlandske og internationale embedsmænd var cirkulært betinget af, at § 157 a i forvejen var opfyldt.

- **§ 93 b** knyttede uforældelighed til en strafudmålingsregel snarere end til en strafferamme – en konstruktion uden sidestykke i straffeloven.

Alle fem punkter er adresseret i [§ 118 l](#), som fra 1. januar 2025 kriminaliserer tortur selvstændigt med fængsel indtil 12 år, omfatter personer med funktioner der kan ligestilles med offentlig tjeneste, indeholder et udtrykkeligt samtykke- og indvilligelsesalternativ, har et åbent formulerede formålsskrav med opsamlingsbestemmelse, og er uforældelig i kraft af sin placering i [kapitel 13 a](#), jf. [§ 93 b, stk. 1](#).

To praktiske advarsler bør stå tilbage. For det første refererer flere centrale administrative forskrifter – herunder [Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om sager mod offentligt ansatte](#) i sin version af 8. maj 2026 og generalauditørens meddelelse om militære straffpåstande – fortsat til § 157 a, § 157 b og militær straffelovs §§ 27 a og 10 a som gældende ret. De er ikke ajourført efter ophævelsen. For det andet skal man ved bedømmelsen af handlinger begået før 1. januar 2025 fortsat anvende § 157 a-konstruktionen materielt, mens overgangsreglen i ophævelseslovens § 6, stk. 2, lader den nyaffattede § 93 b, stk. 1, gælde også for ældre forhold, medmindre forældelse allerede var indtrådt.

LOV

[Straffeloven § 23](#)
[Straffeloven § 93b, stk. 1](#)
[Straffeloven § 118l](#)
[Straffeloven § 151](#)
[Straffeloven § 157a](#)
[Straffeloven § 157b](#)

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Militær straffelov § 27a	Straffeloven § 81
Straffeloven § 93b stk. 1	Straffeloven § 118l
Straffeloven § 157a stk. 1, 2	Straffeloven § 157b

MATERIALE Citerede afgørelser

3 afgørelser

RIGSRET TEN · SÆRLIG DOMSTOL

3

13.12.2021	Rigsretssag mod fhv. minister Inger Støjberg	129-149
22.06.1995	Rigsretssagen mod Erik Ninn-Hansen for ulovlig behandling af tamilske familiesammenføringsager	112-131
17.06.1910	Rigsretssag mod Jens Christian Christensen og Sigurd Berg for manglende tilsyn med Den sjællandske Bondestands Sparekasse	113-132

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om visse internationale forbrydelser

nr. 1583 · 2024 · Justitsministeriet